1 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
g
ދިވެހިރާއްޖޭ ގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ
ޝަރީޢަ ތް ނިމުނު ގޮތް
• ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2026/HC-B12/23
• އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ތައް : 1. ޙުސައިން ފިޔާޟް މޫސާ / އަތަމާގެ، ތ. ވިލުފުށި
2. ޙަސަން މުޙައްމަދު / މ. ރަބަރުމާގެ، މާލެ
• އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
• މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން
މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޙުޒައިފާ މުޙައްމަދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަނީޒް ޢަބްދު اله
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ޙުސައިން
01 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1448
ނިމުނު ތާރީޚް :
10 ނޮވެންބަރު 2026
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

2 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
17 ޖުމާދަލްއޫލާ 1448
ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:
28 އޮކްޓޫބަރު 2026

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުން :
• ނަންބަރު: 145-B1/SHN/(528/Cr-C/2026(/)2026(/05
• ނިންމި ތަން: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
• ބާވަތް: ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން
• ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 06 ޖުލައި 2026 • ނިމުނު ތާރީޚް: 08 އޮކްޓޫބަރު 2026

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ތައް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް
1. ޙުސައިން ފިޔާޟް މޫސާ / އަތަމާގެ، ތ. ވިލުފުށި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
2. ޙަސަން މުޙައްމަދު / މ. ރަބަރުމާގެ، މާލެ ޤާނޫނީ ވަކީލުން :
ޤާނޫނީ ވަކީލުން: ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު ނައުޝާދު
ޢަބްދުاله ޝާޢިރު / މ. ފުރަހަނިއާގެ ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޝްފާޤު ނަޢީމު
ޙުސައިން ޝަމީމް / ހ. ހިޔަކަން ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު އައިމަން ޢަލީ
ޖިނާއީ – ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމާ ނިންމުން – ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 – ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3
ވަނަ ނަންބަރު - ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2022 – ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާ – ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 116 ވަނަ މާއްދާ – ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ވަކި ހެއްކަކީ
ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެކި ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން – ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގައި ހެކި ޤަބޫލުކުރުމާމެދު ގޮތް ކަނޑައެޅުން –
ގުޅުން ހުރި ހެކި – relevancy test
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

3 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ފަނޑިޔާރު ޙުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު
މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު
1. މިއީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/SHN/(528/Cr-C/2026(/)2026(/05
08(އޮކްޓޫބަރު)2026 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" ނިންމާފައިވަނީ
ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި
2 1
ތ. ވިލުފުށި، އަތަމާގެ، ޙުސައިން ފިޔާޟް މޫސާ އާއި މ. ރަބަރުމާގެ، ޙަސަން މުޙައްމަދު (މީގެ
ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތައް") ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ
ޤަޟިއްޔާއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މީގެ
ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ " ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް" ނުވަތަ
"ދައުލަތް") ގެ މައްޗަށެވެ.
މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް
2. ދައުލަތުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު( )މީގެ ފަހުން "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު"(ގެ 612 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(އާ
ޙަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ޤަޛްފުގެ ދަޢުވާ، 10 މޭ 2026 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި
3
އުފުލާފައިވެއެވެ.
3. މި ދަޢުވާ ބަލަމުންދަ ނީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2026 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގެ
ހެކި ހާމަކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ދިފާޢީ ހެކިން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި
1 ދރކ ނަންބަރު A078878.
2 ދރކ ނަންބަރު A100715.
3 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /2026/216DF145/"ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމު".
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

4 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގެ މަރުޙަލާގައި، ދައުލަތު ގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ
ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެއީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12 /2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ
ޤާނޫނު( )މީގެ ފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު"(ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(ގެ 3 ވަނަ
ނަންބަރުގެ ދަށުން ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެކި ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި
ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމެކެވެ.4 އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ބަހުސް ހުށަހަޅާފައިވަނީ 3 (ތިނެއް) ހެއްކަކާ ގުޅިގެން
6 5
ދަށުކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމެވެ. އެހެނަސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި، މި
3 (ތިނެއް) ހެކިންގެ ތެރެއިން، އެއް ހެކީގެ ބަހުސް7 ދޫކޮށްލުމަށް އެދޭ ކަމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތްތަކުން ބުނެފައިވާތީ، ތިރީގައި މި ބަޔާންކުރަނީ ބަހުސް ހުށަހެޅިފައިވާ 2 (ދޭއް) ހެކިންނާއި،
ދަށުކޯޓުގައި އެ ހެކި ހުށަހެޅި ސަބަބުކަމަށް "ލިޔުމުން ޝަފަހީ ހެކި ހުށަހަޅާ ފޯމު" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ކަންކަމެވެ.
3.1. ހެކިވެރިޔާ 9 (މ. ދިމްޔާތު، މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު)8 ހުށަހެޅި ސަބަބު: 28 އޭޕްރީލް 2026 ގައި
މ. ދިމްޔާތު، މާލެ ، މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ ފަރާތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ފޮނުވާފައިވާ
ކަމަށް ބުނެ ފނ 31 ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ސިޓީގެ ސައްހަކަން ސާބިތުކުރުމަށާއި؛ އެ
ސިޓީއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ފޮނުވާފައިވާ
ސިޓީއެއްކަމަށް ވިދާޅުވާނަމަ، އެ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވާހަކަތަކުން، ޑޮކިއުމަންޓްރީ
" "ޢާ "
ބައްލަވާފައިނުވާކަން ޝަރީއަތަށް ބުނެދިނުމަށާއި، މި ސިޓީގައި އިޝާ ވީޑިއޯ ރިޕޯޓުގައި
"
އަޅުގަނޑު ޒިނޭކުރިކަމަށް ބުނެ ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަކީ ޙަޤީޤަތެއް ނެތް ދޮގުވާހަކަތަކެކެވެ
6 4 ޖުލައި 2026ގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާ ފޯމު".
5 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 08 (145-B1/SHN/)528/Cr-C/2026)/(2026)/05 އޮކްޓޫބަރު (2026 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު
ނިންމި ނިންމުން" ގެ 1.4 ވަނަ ނުކުތާއާއި، 1.5 ވަނަ ނުކުތާއާއި، 1.6 ވަނަ ނުކުތާގައި ހިމެނޭ ނިންމުންތައް
01 6 ނޮވެންބަރު 2026 ދުވަހު ބޭއްވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގައި.
7 ހެކިވެރިޔާ 11 އާ ގުޅޭ ގޮތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 08 (145-B1/SHN/)528/Cr-C/2026)/(2026)/05 އޮކްޓޫބަރު (2026 "ޝަރީޢަތުގެ
ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" ގެ 1.6 ވަނަ ނުކުތާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން
8 މީގެފަހުން "ހެކިވެރިޔާ "9 ކަމަށް ބުނެފައި.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

5 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
މިގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، "ޒިނޭ" އެ ބަސް ޑޮކިއުމަންޓްރީގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި
ބޭނުންކޮށްފައިނުވާކަމާއި، ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވާހަކަތަކަކީ، ޑޮކިއުމަންޓްރީގައި ހިމެނޭ
ވާހަކަތަކެއް ނޫންކަން ސާބިތުކުރުމަށް.
3.2. ހެކިވެރިޔާ 10 (ސ. މީދޫ، ޝީޝާ، ޢާއިޝަތު ޢީޝާ އަޝްރަފު)9 ހުށަހެޅި ސަބަބު:
ޑޮކިއުމެންޓްރީއިން އިވޭ އަންހެން މީހާގެ އަޑަކީ މީނާގެ އަޑުކަމަށް ތުހުމަތުކޮށް މައްސަލައިގެ
ތަހުގީގުގައި އޭނާ މައްޗަށް ޤަޛްފުގެ ތުހުމަތުގައި ސުވާލުކޮށްފައިވާއިރު (ފނ)80،
ޑޮކިއުމަންޓްރީގައި ވާހަކަ ދައްކާ އަންހެން މީހާގެ ވާހަކަތަކުގައި ޒިނޭގެ ތުހުމަތުކޮށްފައިނުވާކަން
ސާބިތުކުރުމަށާއި، ދަ ޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ނަފީކުރުމަށް.
4. ދައުލަތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގައި މި ހެކިވެރިން
ބަލައިނުގަތުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން، އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުމުގައި މި ހެކިން ބަލައިނުގަތުމަށް
ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވެއެވެ.
4.1. ހެކިވެރިޔާ 9 އާ ގުޅިގެން ނިންމުމުގެ 1.4 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.
..." 28 އެޕްރީލް 2026 ދުވަހު ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ސޮއިކޮށް ދިވެހި ފުލުހުންގެ
ޚިދުމަތަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީއެއް މައްސަލައިގެ ކިތާބީ ހެކީގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން
ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އޮރިޖިނަލް ސިޓީއެވެ. އެ ސިޓީއަކީ ހެއްކާބެހޭ
ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ހެކީގެ ގޮތުގައި
ބަލައިގަނެވޭނެ ލިޔުމެކެވެ. ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި މި އޮތް މައްސަލާގައި ޑރ. މުޙައްމަދު
މުޢިއްޒުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ސިޓީއަކީ ގަޛުފުގެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކޮށްދިނުމަށް އެދި ދިވެހި
ފުލުހުންނަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީއެކެވެ. އެ ސިޓީއާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރެއްވީ
ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުންނެވެ. އަދި އެ ޝަކުވާ ބަލައި، ތަޙްޤީޤުކޮށް، މިހާރު މިވަނީ
ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައެވެ. ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު އިންކާރުކޮށްފައި އޮތްކަމެއް ނަފީކުރުމަށް އެ
9 މީގެފަހުން "ހެކިވެރިޔާ "10 ކަމަށް ބުނެފައި.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

6 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ފަރާތް ޙާޟިރުކުރަންޖެހޭ ކަމަކަށް އަހުރެން ނުދެކެމެވެ. އެހެންކަމުން ދިފާއީ ހެއްކެއްގެ
ގޮތުގައި ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ބަލައި ނުގަތުމަށް ނިންމަމެވެ."
4.2. ހެކިވެރިޔާ 10 އާ ގުޅިގެން ނިންމުމުގެ 1.5 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވިފަދައިންނެވެ.
..." ޢާއިޝަތު ޢީޝާ އަޝްރަފް ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބަށް ބަލާއިރު، އޭނާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ،
އޭނާ ކަމެއްގައި ދެކޭ ގޮތް ހާމަކުރުމަށެވެ. މި ދަޢުވާގެ ބޭނުމަށް، ޢާއިޝަތު ޢީޝާ އަޝްރަފް
އެ ޑޮކިއުމަންޓްރީގައި ދައްކާ ވާހަކަތައް މާނަކުރާގޮތް ނޫނީ އޭނާ ދެކޭގޮތެއްގެ މައްސަލައާ
ގުޅުމެއް ނެތެވެ. ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން، އެ ޑޮކިއުމަންޓްރީގައި ދައްކާ ވާހަކަތަކުން، ޒިނޭގެ
ތުހުމަތު ކުރެވޭކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ނިންމާނީ ޝަރީޢަތުންނެވެ. އެހެންކަމުން، މި
ހެއްކަކީވެސް، މި ދަޢުވާގެ ބޭނުމަށް ގުޅުން ހުރި ހެއްކެއް ކަމަށް އަހުރެން ނުދެކެމެވެ."
5. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިފައިވަނީ އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމުމެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާ
6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/SHN/(528/Cr-C/2026(/)2026(/05) 08 އޮކްޓޫބަރު
)2026 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" އަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ
ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށް ބުނެ އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އަންނަނިވި ނުކުތާ ތައް
ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
6.1. ފުރަތަމަ ނުކުތާ: ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ދިފާ ޢީ ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން މާލެ ، މ. ދިމްޔާތު، ޑރ.
މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު އާއި ސ. މީދޫ ، ޝީޝާ، ޢާއިޝަތު ޢީޝާ ޢަޝްރަފްއަކީ ޝަރީޢަތަށް
ބަލައިނުގަނެވޭނެ ހެކިންކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، މި ހެކިތަކުން ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި
ވާގިއާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއްނެތި އަދި އެއީ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން
ވަޒަންކުރުމެއްނެތި ކަމަށްވާތީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި މި ހެކިތައް ބަލައިގަތުމާމެދު ގޮތް
ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2022 (ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ (މީގެފަހުން "ހެއްކާބެހޭ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

7 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައި(114 ވަނަ މާއްދާއާއި 116 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/75 އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާގައި ހެކި ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި
ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު"(ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(އަދި)ށ(2 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށްކަމަށެވެ.
6.2. ދެވަނަ ނުކުތާ: ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ދިފާޢީ ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން މާލެ ، މ. ދިމްޔާތު، ޑރ. މުޙައްމަދު
މުޢިއްޒު އާއި ސ. މީދޫ، ޝީޝާ، ޢާއިޝަތު ޢީޝާ ޢަޝްރަފްއަކީ ޝަރީޢަ ތަށް ބަލައިނުގަނެވޭނެ
ހެކިންކަމަށް ނިންމާފައިވަނީ، prima facie މިންގަނޑަށްވުރެ ފުނަށް ފީނައި، މައްސަލައިގެ
މައުޟޫޢުއަށް އަސަރުކުރާގޮތަށް ކަމަށްވާތީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވެފައިވަނީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/75 އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ.
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާގެ އުޞޫލުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ
ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށްކަމަށެވެ.
7. ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ތަފްޞީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/38 ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢަބްދުލްވައްހާބު
ޢަބްދު اله ޤަޟިއްޔާގެ 17 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މައްސަލައިގެ މައިގަނޑު ވާގިއާ ނުވަތަ
ދަޢު ވާ ސާބިތުވުމާއި ނުވުމަށް ކޮންމެވެސް މިންވަރެއްގެ ބުރަދަނެއް ގެނެސްދޭ ގުޅުންހުރި
ހެއްކަކަށްވެފައި، އެއީ ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ހެއްކަކަށްވާނަމަ، އާންމު ހަމައަކަށް ވާންޖެހޭނީ އެ
ހެކި ބަލައިގަތުންކަމަށާއި، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮ ށްފައިވަނީ ޝަރީޢަތުގައި
އޮތް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ވާގިއާއެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް އެހީތެރިވެދޭ ކޮންމެ
ހެއްކަކީ ގުޅުންހުރި ހެކިކަމަށެވެ. އެގޮތުން، މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިވެރިޔާ 9 އެއީ
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ، އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތަށްވާއިރު، އެ ފަރާތް ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅަނީ ހަމައެކަނި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

8 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
މައްސަލަ ތަ ޙުޤީޤުކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ސިޓީގެ ސައްހަކަން ސާބިތުކުރުމަށްނޫންކަމަށާއި،
ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވަނީ ހުށަހެޅި މައްސަލަތޯ ސުވާލުކޮށް، ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހުށަހެޅި
މައްސަލަ ނޫންކަން ފާހަގަކޮށް ދިފާޢު ހުށަހެޅުމަށް ގަސްދުކުރާ ޙާ ލަތުގައި އެ ފުރުޞަތު
ގެއްލިފައިވާކަމަށެވެ. އަދި، މައްސަލައިގެ ދަޢުވާއާއެކު ދައުލަތުން ދީފައިވާ ޑޮކިއުމަންޓުގައި ވަކި
ސުކުންތަކުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކައިގައި ޤަޛްފުގެ ތުހުމަތުކުރާތީ، އެ ލިޔުންތައް ބެލި ބެލުމުން އެ ވާހަކަ
ދައްކައިގެން އުޅެނީ ހެކިވެރިޔާ 10 ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށާއި، އެހެންކަމުން އެ ފަރާތް ހެއްކެއްގެ
ގޮތުގައި ހުށަހެޅީކަމަށާއި، މި ހެކިވެރިޔާއާ ސުވާލުކޮށް އެ ހެކިވެރިޔާ އެފަދައިން ބުނެފައިވާނެތޯ
ސުވާލުކުރަން ބޭނުންވާކަމަށެވެ. އަދި، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މި ހެކި
ބަލައިގަނެވޭނެކަމަށެވެ.
8. ދެވަނަ ނުކުތާ ގެ ތަފްޞީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/75 އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާގެ 43 ވަނަ ނުކުތާގައި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ނިންމާ ނިންމުމެއްގައި
މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢުއަށް ސީދާ އަސަރުކުރާ މޭރުމަކުން ކޯޓަށް ގޮތް ނުނިންމޭނެކަމަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި ގޮތެއް ނިންމާފައިވަނީ prima facie މިންގަނޑަށްވުރެ
ފުނަށް ފީނައިގެންކަމަށެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން އެދޭގޮތް
9. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން އެދިފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
145-B1/SHN/(528/Cr-C/2026(/)2026(/05 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު
ނިންމި ނިންމުމުގައި ދިފާޢީ ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅި ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން ، މާލެ ، މ. ދިމްޔާތު، ޑރ.
މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު އާއި ސ. މީދޫ ، ޝީޝާ، ޢާއިޝަތު ޢީޝާ ޢަޝްރަފް އަކީ ޝަރީޢަތަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

9 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެކިކަމަށް ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުން ބާޠިލުކޮށް، މި ހެކިންނަކީ ޝަރީޢަތަށް
ބަލައިގަނެވޭނެ ހެކިންކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.
އިސްތިއުނާ ފީ ނުކުތާތަކުގެ ރައްދު
10. ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ޖަވާބުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
ނަންބަރު 2022/SC-A/75 އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލަތަކަށް ދައުލަތުން އެއްބަސްވާކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ
ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލާ އެއްގޮތަށްކަމަށެވެ. އެގޮތުން، ހެކި
ބަލައިގަތުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ރިލެވެންސީ ޓެސްޓްއިން ބަހުސްކުރެވޭ ހެކިތައް ފާސްނުވާކަމަށެ ވެ.
ހެކިވެރިޔާ 9 ހުށަހަޅަނީ، އޮރިޖިނަލް ސިޓީއެއް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު އެ ސިޓީގެ ސައްހަކަން ސާބިތުކުރުމަށް
ކަމަށާއި، ސިޓީއަކީ ދައުލަތުންވެސް ޠަޢުނުކުރާ ސިޓީއަކަށް ނުވާއިރު، ސިޓީގެ ސައްހަކަން ސާބިތުކުރަން
ނުޖެހޭކަމަށެވެ. އަދި، ހެކިވެރިޔާ 10 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތަށް
ނުފެތޭކަމަށެވެ. މި ނިންމުމާ އި ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ
މާއްދާއިން ލިބިފައިވާ ޙައްޤަށް އުނިކަމެއް އައިސްފައިނުވާކަމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
ނަންބަރު 2023/SC-A/16,17 ޢަބްދު اله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ.
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޚްތިޔާރު
ބޭނުންކުރި ގޮތް ގޯސްކަމަށް ބަޔާންކުރާއިރު، ޢަދުލު އިންސާފު ގެއްލިފައިވާގޮތް
ބަޔާންކޮށްފައިނުވާކަމަށެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

10 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް
11. ދައުލަތުން އެދިފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް
އެ ނިންމުމަށް ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.
ޝަ ރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް
12. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ކުޅަ އިސްތިއުނާފުގެ އަލީގައި، މި އިސްތިއުނާފުގައި ޝަރީޢަތުން
ޖަވާބުދޭންޖެހޭ ސުވާލަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންގެ ތެރެއިން ހެކިވެރިޔާ
9 އަދި ހެކިވެރިޔާ 10 ބަލައިނުގަތުމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ރަނގަޅަށްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯއެވެ.
13. ދަށު ކޯޓުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދިފާޢުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް
ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެކިކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ. ޙަވަލާދީފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)3(ވަނަ ނަންބަރާއެވެ.
14. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ( )3 ވަނަ ނަންބަރުގައިވަނީ ޝަރީޢަތް
ފެށުމުގެ ކުރިން ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެއްކެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި
ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހެޅިދާނެކަމުގައެވެ. ތިލަކޮށް ބުނާނަމަ، މިއީ ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިއަށް ހެކި
ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ admissibility of evidence((މަފްހޫމާ ގުޅޭ މާއްދާއެކެވެ.
15. ހެކި ބަލައިގަތުމުގެ މަފްހޫމަކީ ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ބޭނުންކުރުމަށް ކޯޓުން
ބަލައިގަންނާނެ ހެކިތަކެއްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ކަނޑައެޅުމަށް ބޭނުންކުރާ އުޞޫލުތައް ތަޠުބީޤުކުރެވޭ
މަފްހޫމެކެވެ. ހެކި ބަލައިގަތުމުގެ މަފްހޫމުގައި ހިމެނޭ ޖައުހަރީ އުޞޫލަކީ ޝަރީޢަތަށް ބަލައިގަނެވޭ
ހެއްކަކީ ގުޅުން އޮތް (relevant(ހެއްކަކަށްވުމެވެ.
16. މި އިސްތިއުނާފުގައި ހިމެނޭ ބަހުސަކީ ގުޅުން އޮތުމުގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ބަހުސެއްކަމުގައިވާތީ، އެ ބަހުގެ
މާނަ ތަފްޞީލުކުރުން މުހިންމެވެ. ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގަ އި "ގުޅުން ހުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

11 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
10
މައްސަލައެއްގައި ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ވާޤިޢާ އަކާއި، އެ ވާޤިޢާއެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ
11
ހެއްކާ ދެމެދު އޮންނަ ޤާނޫނީ އަދި މާއްދީ ގުޅުމަށެވެ.
17. ވަކި ވާޤިޢާއަކާއި ވަކި ހެއްކަކާމެދު ގުޅުންހުރި ހެކިކަމަށް ބެލެވޭނީ، ޤާނޫނީގޮތުން ގުޅުންހުރި ހެއްކެއް،
މާއްދީގޮތުން ގުޅުންހުރުމުގެ ސަބަބުން، އެ ހެއްކެއް ކޯޓަށް ބަލައިގަ ނެފިކަމަށްވާނަމަ، ޝަރީޢަތުގައި އޮތް
މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ވާޤި ޢާއެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް އެހީތެރިވެދޭ
12
ކަމަށްވާނަމައެވެ. ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ޙާލަތުގައި، ގުޅުންހުރި
ހެއްކަކީ ކޯޓަށް ބަލައިގަނެވޭ ހެއްކެވެ. އަދި ގުޅުންހުރި ހެއްކަށްނުވާ ހެއްކަކީ ކޯޓަށް ބަލައިގަނެވޭނެ
13
ހެއްކެއްނޫނެވެ.
18. އެ ހެއްކަކީ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއްގެ އަސާސް ފުރިހަމަވާ ހެއްކެއްނަމަ، އެ ހެކި ބަލައިގަތުމަކީ އާންމު
ހަމައެވެ. ހެއްކަކީ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ބެލުމުގެ އިތުރުން، އެ ހެއްކަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ
52 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހޯދާފައިވާ ހެކިނޫންކަން
ކަށަވަރުކުރަންޖެހެއެވެ. ގުޅުންހުރި ހެއްކަކަށްވިޔަސް، ޤާނޫނީ ޓެސްޓުން ފާސްނުވާނަމަ ހެކި
ބަލައިނުގަނެވޭނެއެވެ. މިކަންކަމުގެ އަލީގައި، ހެއްކެއް ބަލައިގަނެވޭނީ 3 (ތިނެއް) ޝަރުޠެއް
ފުރިހަމަވުމުންކަމުގައި ބެލެވެއެވެ. އެއީ، އެ ހެކި ޚަޞްމަކު ހުށަހަޅާފައިވުމާއި، އެ ހެއްކަކީ ގުޅުން އޮތް
14
ހެއްކަކަށްވުމާއި، އެ ހެކި ޤާނޫނީ ޓެސްޓުން ފާސްވުމެވެ.
10 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި، "ވާޤިޢާ" އަކީ، ޝަރީޢަތުގައި އޮތް މައްސަލައެއް ސާބިތުވުމާއި ނުވުން އެ މައްޗަށް ބިނާވެގެންވާ ޙަޤީޤަތްތަކާއި
އަސްލުތަކާއި ނުކުތާތައް ހިމެނޭގޮތުން، އެ މައްސަލައެއްގައި ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭ ކޮންމެ ޙަޤީޤަތަކަށް ނުވަތަ އަސްލަކަށް ނުވަތަ ކަމަކަށް އިޝާރާތްކޮށް
"ފެކްޓް"ގެ މާނައިގައި ބޭނުންކުރެވޭ މަފްހޫމެއްކަމުގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.
11 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާ
12 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާ
13 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 116 ވަނަ މާއްދާ
14 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /16,17A-SC2023/)ޢަބްދުاله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް) ޤަޟިއްޔާގެ 23 ވަނަ ނުކުތާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

12 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
19. ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅިގެންދަނީ ހެއްކެއް ޤަބޫލުކުރުމާބެހޭ ގޮތުންނެވެ. ހެއްކެއް
ބަލައިގަތުމަކީ އެ ހެއްކެއްގެ ސައްހަކަން ކަނޑައެޅުމެއްނޫނެވެ. ވަކި ހެއްކެއް އެއީ ޤަބޫލުކުރެވޭނެ
ހެއްކެއްކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގެ ނަތީޖާއަކީ އެ ހެއްކެއް އެއީ އޮޓަމެޓިކުން ސައްހަ އަދި ހެއްކަކާމެދު
ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތުވެސް ހަނިވެގެންދާ ކަމެއްނޫނެވެ. އެހެނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ( )3 ވަނަ ނަންބަރަކީ ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިއަށް inadmissible
evidence ކަނޑައެޅުމާގުޅޭ މާއްދާއަކަށްވެފައި، މި އިޖުރާއަތަކީ ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއަކާ ގުޅުންހުރި
އިތުބާރުހިފޭ ހެއްކާއި، ދަޢުވާގެ މައުޟޫޢުއާ ގުޅުމެއްނެތް ، އިތުބާރު ނުހިފޭ ހެކި ވަކިކޮށް ޖިނާއީ
މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތް ކޯޓުން ވަކި ތަރުތީބަކުން ގެންދިޔުމަށް މަގުފަހިކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި އޮތް
15
އިޖުރާއަތަކަށްވާތީއެވެ. އިބްތިދާއީ މަރުޙަ ލާގައި ދެ ފަރާތުން ހެކި ހާމަކުރުމުން، މައްސަލައާއި ނުވަތަ
ސާބިތުކުރަން އުޅޭ ކަމާއި ގުޅުމެއްނެތްކަން ސާފުކޮށް އެނގެން ހުރި ހެކިތައް ބަލައިނުގަތުމަށް އިބްތިދާއީ
16
މަރުޙަލާގައި ނިންމިދާނެއެވެ. މިސާލަކަށް، ހުށަހެޅޭ ވަކި ހެއްކަކުން ވަކިކަމެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް
ދެވޭނެ ބުރަދަން ކުޑަނަމަ، ނުވަތަ ދަޢުވާއާ ސީދާ ގުޅުމެއްވާ ހެއްކެއްކަމަށް ނުބެލެވޭނަމަ، އެފަދަ
ހެއްކެއް އެއީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭ ހެކިކަމަށް ނުވަތަ inadmissible evidence ކަމަށް
17
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
20. ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެއްކެއްކަމުގައި
ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން ، ނިންމާ ނިންމުމަކީ ޕްރައިމަ ފާސީ (prima facie(
15 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /75A-SC2022/)އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) ޤަޟިއްޔާ ގެ
31 ވަނަ ނުކުތާއާއި 35 ވަނަ ނުކުތާ
16 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /85A-SC2022/)ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މިޢުޝާރު ޞާލިޙް) ޤަޟިއްޔާގެ 19 ވަނަ
ނުކުތާ
17 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /75A-SC2022/)އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) ޤަޟިއްޔާގެ
31 ވަނަ ނުކުތާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

13 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ނިންމުމެކެވެ. މި މަރުޙަ ލާގައި މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާނީ ވަކި ހެއްކެއް އެއީ ޝަރީޢަތަށް
18
ހުށަހަޅައި އެއާމެދު ބަހުސް ކުރެވިދާނެ ހެއްކެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަމާމެދުއެވެ.
21. މި މަރުޙަ ލާގައި ނިންމާ ނިންމުންތަކަކީ، މައުޟޫޢީގޮތުން ބެލުމަކާއިނުލައި އެއާމެދު ގޮތެއް ނިންމާ
ނިންމުންތަކެއްކަމުގައިވާއިރު، މި މަރުޙަ ލާގައި ހެއްކެއް އެއީ ބަލައިގަނެވިދާނެ ހެއްކެއްކަމަށް
ކަނޑައެޅުމުގެ ނަތީޖާއަކީ، ޝަރީޢަތް ފެށިގެންދާއިރު، އެ ހެއްކެއް އެއީ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިދާނެ
ހެއްކެއްކަމަށް ނިންމުމެވެ. މީގެ މާނައަކީ، އެއްވެސް ޙާލެއްގައި، ޝަރީޢަތް ފެށުމަށްފަހު، އެ ހެއްކެއްގެ
ސައްހަކަމާމެދު، ނު ވަތަ ހެއްކެއްގެ ދުސްތޫރިއްޔަތާމެދު ބަހުސްކޮށް، ގޮތް ކަނޑައެޅުމުގެ ފުރުޞަތު
19
ގެއްލިގެންދިޔުމެއްނޫނެވެ. މިއާ ޚިލާފަށް، ގުޅުންހުރި ހެކި ބަލައިގަތުމަށްފަހު، ބަލައިގަނެވޭ ކޮންމެ
ހެއްކަކަށް ދޭނެ ބުރަދަން ކަނޑައަޅާނީ، ޤާނޫނުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޝަރީޢަތުގެ މަރު ޙަލާގައި، މައްސަލަ
20
ބަލާ ފަނޑިޔާރެވެ.
22. މިއީ ހެކި ބަލައިނުގަތުމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމުގެ އިސްތިއުނާފެކެވެ. ޝަރީޢަތްކުރާ ކޯޓުން
ހެއްކެއް ބަލައިގަތުމަށް ނިންމާ ނިންމުމަކީ ރަނގަޅުނޫން ނިންމުމެއްކަމަށްވީނަމަވެސް، އެ ހެއްކާ ނުލައި
ދެންހުރި ހެކިތަކުން ކުށް ސާބިތުވާނަމަ، އެ ހެކި އެއްކިބާކުރުން އެއީ ސަބަބެއްކަމަށް ބަލައި،
ޝަރީޢަތްކުރާ ކޯޓުގެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުން ބަދަލުކުރަން ނުޖެހޭނެއެވެ. ގުޅުންނެތް ހެއްކެއް
ބަލައިގަތްކަމަށްވީނަމަވެސް، އެ ހެކީގެ ސަބަބުން ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް އަސަރުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އެ
21
ސަބަބަށްޓަކައި، ޝަރީޢަތްކުރާ ކޯޓުގެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުން ބަދަލުކުރަން ނުޖެހޭނެއެވެ.
18 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /75A-SC2022/)އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) ޤަޟިއްޔާގެ
42 ވަނަ ނުކުތާ
19 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /75A-SC2022/)އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) ޤަޟިއްޔާ ގެ
35 ވަނަ ނުކުތާއާއި 37 ވަނަ ނުކުތާ
20 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /16,17A-SC2023/)ޢަބްދުاله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް) ޤަޟިއްޔާގެ 24 ވަނަ ނުކުތާ
21 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /16,17A-SC2023/)ޢަބްދުاله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް) ޤަޟިއްޔާގެ 26 ވަނަ ނުކުތާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

14 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
23. ނުގަވާއިދުން ހެއްކެއް ބަލައިގަނެފައިވާކަމަށް ބުނެ ނުވަތަ ނުގަވާއިދުން ހެއްކެއް އެއްކިބާކޮށްފައިވާކަމަށް
ބުނެ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ޙާލަތުގައި، އެ މައްސަލަ ކާމިޔާބުކުރުމަށްޓަކައި، ނުގަވާ އިދުން ހެއްކެއް
ބަލައިގަނެފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ނުގަވާއިދުން ހެއްކެއް އެއްކިބާކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނުމުގެ އިތުރުން، އެކަމުގެ
ސަބަބުން އެ މައްސަލައިގައި ޢަދުލު އިންސާފު އެއްކޮށް ގެއްލިފައިވާކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން
22
ދައްކައިދޭންވާނެއެވެ.
24. ބަލައިނުގަނެވޭ ހެއްކެއް ބަލައިގަތުމަށްވުރެ ގެއްލުން ބޮޑުވާނީ ބަލައިގަންނަންޖެހޭ ހެއްކެއް
އެއްކިބާކުރުމެވެ. އެހެނީ، ބަލައިގަނެފައިވާ ހެކިތަކާމެދު ޠަޢުނުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ޝަރީޢަތުގެ
23
މަރުޙަލާގައި އަދި އިސްތިއުނާފުގެ މަރުޙަ ލާގައި އޮތަތީއެވެ.
25. ހެކި ބަލައިގަތުމާއި، ގުޅުންއޮތް ހެއްކާއިގުޅޭ އުޞޫލުތަކާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ( )3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ މިންގަނޑު ބަޔާންކުރުމަށްފަހު،
މި އިސްތިއުނާފުގައި ހިމެނޭ ސުވާލަށް ޖަވާބު ދިނުމުގެ ގޮތުން، އިސްވެ ބަޔާން ވެދިޔަ އުޞޫލުތައް މި
މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރުމުން އަންނަ ނަތީޖާއަށް ބަލައިލީމެވެ.
26. މި އިސްތިއުނާފަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެކިތަކެއްކަމަށް ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުމެއްގެ
އިސްތިއުނާފަށްވާހިނދު، އަދި އެ ނިންމުން ގުޅެނީ "ގުޅުން ހުރި ހެއްކެއް" ނޫންކަމުގެ
މައްޗަށްކަމުގައިވާއިރު، މި އިސްތިއުނާފުގައިވާ relevancy އާގުޅޭ ސުވާލަށް ޖަވާބުދިނުމުގައި، ދަށު
ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ކުރިއަށްދާ ޤަޛްފު ގެ ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތްތަކުން ހެކިވެރިޔާ 9 އަދި ހެކިވެރިޔާ 10 ހުށަހެޅި ސަބަބަށް ރުޖޫއަވުން މުހިންމުވެއެވެ.
22 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2023/SC-A/16,17 ޢަބްދުاله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް) ޤަޟިއްޔާގެ 27 ވަނަ ނުކުތާ
23 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2023/SC-A/16,17 ޢަބްދުاله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް) ޤަޟިއްޔާގެ 28 ވަނަ ނުކުތާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2022/SC-A/75 އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) ޤަޟިއްޔާ ގެ 37 ވަނަ ނުކުތާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2022/SC-A/85 ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ.
މިޢުޝާރު ޞާލިޙް) ޤަޟިއްޔާގެ 18 ވަނަ ނުކުތާ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

15 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ހެކިވެރިޔާ 9 : އުޞޫލުތައް ތަޠުބީޤުކުރުން
27. ހެކިވެރިޔާ 9 ހުށަހަޅާ ސަބަބު/ބޭނުން ކަމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،
28 އޭޕްރީލް 2026 ގައި މާލެ، މ. ދިމްޔާތު، ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ ފަރާތުން މޯލްޑިވްސް
ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ފޮނުވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފނ 31 ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ސިޓީގެ ސައްހަކަން
ސާބިތުކުރުމަށާއި ؛ އެ ސިޓީއަކީ ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީއެއްކަމަށް ވިދާޅުވާނަމަ،
އެ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފަ އިވާ ވާހަކަތަކުން، ޑޮކިއުމަންޓްރީ ބައްލަވާފައިނުވާކަން ޝަރީޢަ ތަށް
""ޢާ "
ބުނެދިނުމަށާއި، މި ސިޓީގައި އިޝާ ވީޑިއޯ ރިޕޯޓުގައި އަޅުގަނޑު ޒިނޭކުރިކަމަށް ބުނެ ދައްކާފައިވާ
" "ޒި "
ވާހަކަތަކަކީ ޙަޤީޤަތެއް ނެތް ދޮގުވާހަކަތަކެކެވެ މިގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ނޭ އެ ބަސް
ޑޮކިއުމަންޓްރީގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި ބޭނުންކޮށްފައިނުވާކަ މާއި، ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވާހަކަތަކަކީ،
24
ޑޮކިއުމަންޓްރީގައި ހިމެނޭ ވާހަކަތަކެއް ނޫންކަން ސާބިތުކުރުމަށް ކަމުގައެވެ.
28. މި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެއްކެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި
ހުށަހެޅުމުގައިވަނީ، 28 އޭޕްރީލް 2026ގެ ސިޓީގެ ބޭނުމަކީ އަދަދު ނޫހުން އާންމުކުރި ޑޮކިއުމެންޓަރީގައި
މި ހެކިވެރިޔާއާމެދު ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތައް ދޮގުކުރުމާއެކު، ދަޢުވާކުރުމަށް ބޭނުންވާކަމުގައި ބުނުމެވެ.
މި ހެކިވެރިޔާ ޑޮކިއުމަންޓަރީ ބަލާފައި އޮތުމާ ނެތުން އެއީ ސާބިތުކޮށްދޭން ޖެހޭކަމެއްނޫންކަމާއި، އެއީ
ދަޢުވާގެ އުންޞުރެއްނޫންކަމެވެ. ދަޢުވާގެ ގޮތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި މީހެއްގެ ބަހެއް ހޯދަން
25
ނުޖެހޭނެކަމުގައެވެ.
29. މިކަމުގައި ދަށު ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަކީ، 28 އޭޕްރީލް 2026ގެ އޮރިޖިނަލް ސިޓީ ކިތާބީ ހެކީގެ
ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، އެއީ ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ހެކީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭ
ލިޔުމެއްކަމަށާއި، މި ސިޓީއަކީ ގަޛް ފުގެ މައްސަލަ ތަޙު ޤީޤުކޮށްދިނުމަށް އެދި ފޮނުވާފައިވާ
24 އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ "ލިޔުމުން ޝަފަހީ ހެކި ހުށަހަޅާ ފޯމު" ގެ ހެކިވެރިޔާ9- ގައި ހިމަނާފައިވާ ސަބަބު
25 ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާ ފޯމު"ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

16 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ސިޓީއެއްކަމުގައިވާއިރު، މައްސަލަ ތަޙު ޤީޤުކޮށް، މިހާރު ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، ހެކިވެރިޔާ 9
26
އިންކާރުކޮށްފައި އޮތްކަމެއް ނަފީކުރުމަށް އެ ފަރާތް ޙާޟިރުކުރަންޖެހޭކަމަކަށް ނުދެކޭކަމުގައެވެ.
30. މި ހެކިވެރިޔާ 9 އަކީ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ބުނެފައިވަނީ، މިއީ
ޝަކުވާ ޓްރިގަރކުރި ފަރާތަށްވެފައި، ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވަނީ ހެކިވެރިޔާ 9ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި
މައްސަލަކަމުގައި ނުދެކޭތީ، އެކަން ހެކިވެރިޔާ 9ގެ ފަރާތުން ސާފުކުރުމަށްކަމުގައެވެ.
31. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ހެކިވެރިޔާ 9 ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅި ސަބަބުގެ ތަރަހައިގެ ތެރެއިން
ބަލާއިރު، ހެކިވެރިޔާ ހުށަހެޅުމުގައި 2 (ދޭއް) ސަބަބެއް ހިމެނޭކަން ފާހަގަވެއެވެ.
32. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި ހެކިވެރިޔާ 9 ހުށަހަޅާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި، ފުރަތަމަ ކަމަކަށް
ފާހަގަވަނީ، 28 އޭޕްރީލް 2026ގެ ސިޓީގެ ސައްހަކަން ސާބިތުކުރުމަށްކަމުގައެ ވެ. މިކަމަށް ބަލާއިރު،
28 އޭޕްރީލް 2026ގެ ސިޓީއަކީ ދަޢުވާއާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ލިޔުމެކެވެ.27 އެ
ސިޓީގެ ސައްހަކަމާގުޅޭ ގޮތުން އިންކާރެއްއޮތްކަން މިވަގުތު ފެންނަންނެތްހިނދު، އަދި އެފަދަ
އިންކާރެއްވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން އުފައްދާފައިވާކަމަށް ސާފުކޮށް ބުނެފައިނުވާއިރު، މި
ސިޓީއަކީ ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ހެކީގެ ގޮތުގައި
ބަލައިގަނެވޭ ލިޔުމަކަށްވެފައި، މިކަމުގެ އިސްތިސްނާއެއް ހުށަހަޅާފައި ނެތަތީ، މި ސިޓީގެ ސައްހަކަން
ސާބިތުކުރުމަށް އިތުރު ހެއްކެއް ހުށަހަޅަންޖެހޭކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. މިއީ ދަށު ކޯޓުވެސް ނިންމުމެވެ.
33. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި ހެކިވެރިޔާ 9 ހުށަހަޅާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި، ދެވަނަ ކަމަކަށް ފާހަގަވަނީ،
އަދި ޝަރީޢަތުގައިވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ބުނެފައިވަނީ ފުލުހުންގެ އިދާރާއިން
ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވަނީ ހެކިވެރިޔާ 9ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މައްސަލަކަމުގައި ނުދެކޭތީ، އެކަން ހެކިވެރިޔާ
9ގެ ފަރާތުން ސާފުކުރުމަށްކަމުގައެވެ.
26 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 08 (145-B1/SHN/)528/Cr-C/2026)/(2026)/05 އޮކްޓޫބަރު (2026 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު
ނިންމި ނިންމުން" ގެ 1.4 ވަނަ ނުކުތާ
27 ފޯލިއޯ 31
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

17 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
34. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއަކީ، އަދަދު އޮންލައިންގެ އެޑިޓަރެއްގެ ގޮތުގައި
ހުރެ، ކ. މާލެ ، މ. ދިމްޔާތު، ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ޒިނޭ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކޮށް " ޢާއިޝާ"
ނަމުގައި ޑޮކިއުމެންޓްރީއެއް ހަދައި، ގިނަ ބައެއްގެ ތެރެއަށް ފެތުރިގެންވާފަދަ ގޮތަކަށް
28 މާރިޗް 2026 ދުވަހު، އަދަދު އޮންލައިން X“ “ހޭންޑްލް AdhadhuMV“ “@އިން އެ
ޑޮކިއުމެންޓްރީ އާންމުކޮށްފައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 612 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ
ޙަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ގަޛްފުގެ ދަޢުވާއެވެ.
35. ޤާނޫނީ ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކުން ތަޙުޤީޤުކުރާ ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތަޚު ޤީޤު ފުރިހަމަކޮށް ނިމުމާއެކު، އެ
28
ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލުމަށްޓަކައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ފޮނުވުމުން، ތަޙު ޤީޤުކުރާ އެކިއެކި
އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ ހެއްކާއި ޤަރީނާ ވަޒަންކޮށް، ދަޢުވާއެއް އުފުލަންޖެހޭކަން ނުވަތަ ނޫންކަން
ކަނޑައެޅުމާއި، ޖިނާއީ ކުށެއް ކޮށްފިކަމުގެ ތުހުމަތެއް ކުރެވިއްޖެ ކޮންމެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ
29
އުފުލުމަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫ ލިއްޔަތާއި ބާރުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭކަމެކެވެ.
36. މި ނިންމުމުގެ 14 ވަނަ ނުކުތާއިން ފެށިގެން 25 ވަ ނަ ނުކުތާގެ ނިޔަލަށްވާ ކަންކަން މި އިސްތިއުނާފުގެ
މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރާއިރު، ހެކިވެރިޔާ 9 ހުށަހެޅި ސަބަބުގެ ތެރެއިން މި ހެކިވެރިޔާއަކީ
މައްސަލައިގައި ވަކި ކަމެއް ސާބިތުކުރުމަށް އޮތް ހަރުދަނާ ހެއްކެއްކަމަށް ބެލެވޭތޯއާއި، ޝަރީޢަތުގައި
އޮތް މައްސަލައި ގައި ހިމެނޭ ވާޤިޢާއެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަށް އެހީތެރިވެދޭނެ ހެއްކެއްތޯއާއި،
އެ ހެއްކެއް ބަލައިނުގަތުމުގެ ސަބަބުން ޢަދުލު އިންސާފު ގެއްލިފައިވޭތޯ، މިކަންކަމަށް ނަޒަރުކުރާއިރު،
ހެކިވެރިޔާ 9 އަކީ ޝަކުވާކުރި ފަރާތެވެ. ޝަކުވާކުރާ ފަރާތަކީ ދަޢުވާތައް ކަނޑައަޅާ ފަރާތަށް ނުވާއިރު،
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ޤާނޫނީގޮތުން ލިބިދޭ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ބާރުގެ ތެރޭގައި އުފުލޭ
ދަޢުވާއެއްގައި، އެ ދަޢުވާއަކީ ޝަކުވާކުރާ ފަރާތް ތަޙު ޤީޤުކުރަން ބޭނުންވި މައްސަލަ ދެނެގަތުމުގައި
28 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 77 ވަނަ މާއްދާ
29 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަ މައްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2008 (ޕްރޮ ސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

18 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ ނިޔަތް ދެނެގަތުމުގައި ނުވަތަ އެ ފަރާތުން ބޭނުންވި ބޭނުންވުން ދެނެގަތުމުގައި
ދަޢުވާގެ ސީޣާގެ އުންސުރަކާ ، އެކަންކަމާ އޮތް ގުޅުމެއް relevancy((އަދި އެކަން ދަޢުވާގެ ސީޣާގެ
އުންސުރަކާ ގުޅޭ ގޮތެއް މި މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤަތްތަކަށް މަތިމަތިން ބަލާއިރު، ފެންނާކަށްނެތެވެ. އަދި
އެކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ބުނެދީފައެއްނުވެއެވެ.
37. މި ހެކި ބަލައިނުގަތުމުން ޢަ ދުލު އިންސާފު ގެއްލިފައިވޭތޯ، ވާނަމަ ގެއްލިފައިވާގޮތް އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތްތަކުގެ ފުށުން ސާފުކުރުމުން، އެ ފަރާތްތަކުން ބުނެފައިވަނީ ދިފާޢު ބިނާކުރުމަށް
ހުރަސްއެޅިފައިވާކަމުގައެވެ. އެހެނަސް، ހެކިވެރިޔާ 9 އާ ގުޅުވައިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ
ދިފާޢުއަށް ހުރަސްއެޅޭގޮތެއް އެ ފަރާތްތަކުން ބުނެދީފައެއްނުވެއެވެ.
38. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ދަށު ކޯޓަށް "ލިޔުމުން ޝަފަހީ ހެކި ހުށަހަޅާ ފޯމު"ގައި ހުށަހެޅި
ހެކިވެރިޔާ 9 ޝަރީޢަތަށް ޙާޟިރުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތަކުގެ އަލީގައި ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ހެކިވެރިޔާ 9
ބަލައިނުގަތުމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަށް ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއްނެތެވެ.
ހެކިވެރިޔާ 10 : އުޞޫލުތައް ތަޠުބީޤުކުރުން
39. ހެކިވެރިޔާ 10 ހުށަހަޅާ ސަބަބު/ބޭނުން ކަމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،
ޑޮކިއުމަންޓަރީއިން އިވޭ އަންހެން މީހާގެ އަޑަކީ މީނާގެ އަޑުކަމަށް ތުހުމަތުކޮށް މައްސަލައިގެ ތަ ޙުޤީޤުގައި
މީނާގެ މައްޗަށް ގަޛް ފުގެ ތުހުމަތުގައި ސުވާލުކޮށްފައިވާއިރު (ފނ)80، ޑޮކިއުމަންޓަރީގައި ވާހަކަ
ދައްކާ އަންހެން މީހާގެ ވާހަކަތަކުގައި ޒިނޭގެ ތުހުމަތުކޮށްފައިނުވާކަން ސާބިތުކުރުމަށާއި، ދަޢުވާގައި
30
ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ނަފީކުރުމަށް ކަމުގައެވެ.
30 އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ "ލިޔުމުން ޝަފަހީ ހެކި ހުށަހަޅާ ފޯމު" ގެ ހެކިވެރިޔާ10- ގައި ހިމަނާފައިވާ ސަބަބު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

19 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
40. މި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެއްކެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި
ހުށަހެޅުމުގައިވަނީ، މި ހެއްކަކީ މައްސަލަގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާކަމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް
ކޯޓުގެ 2012/SC-A/01 ޢަބްދު اله ޙުސައިން ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް ޤަޟިއްޔާއާއި،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/327 މުޙައްމަދު ލަޠީފް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާއާ ޙަވާލާދީ، މި ހެއްކަކީ މި މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހެއްކަމަށްވާތީ،
31
ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހެއްގެ ހެކިބަސް ނަގަންޖެހޭފަދަ ޙާލަތެއް މައްސަލައިގައި ނެތްކަމުގައެވެ.
41. މިކަމުގައި ދަށު ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަކީ، މި ހެކިވެރިޔާ ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބަށް ބަލާއިރު، އޭނާ
ހުށަހަޅާފައިވަނީ އޭނާ ކަމެއްގައި ދެކޭގޮތް ހާމަކުރުމަށްކަމަށާއި، މި ދަޢުވާގެ ބޭނުމަށް ހެކިވެރިޔާ 10
އެ ޑޮކިއުމެންޓަރީގައި ދައްކާ ވާހަކަތައް މާނަކުރާގޮތް ނޫނީ އޭނާ ދެކޭގޮތެއްގެ މައްސަލައާ
ގުޅުމެއްނެތްކަމަށާއި، ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން، ޑޮކިއުމަންޓަރީގައި ދައްކާ ވާހަކަތަކުން، ޒިނޭގެ ތުހުމަތު
ކުރެވޭކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ނިންމާނީ ޝަރީޢަތުންކަމުގައިވާތީ، މި ހެއްކަކީ ދަޢުވާގެ ބޭނުމަށް ގުޅުން
32
ހުރި ހެއްކެއްކަމަށް ނުދެކޭކަމުގައެވެ.
42. މި ހެކިވެރިޔާ 10 އަކީ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ބުނެފައިވަނީ،
ދަޢުވާގައި ޙަވާލާދީފައިވާ ޑޮކިއުމެންޓަރީގައި ވާހަކަ ދައްކާ ފަރާތަކީ ހެކިވެރިޔާ 10 ކަމުގައި
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ޤަބޫލުކުރާތީއާއި، އަދި މި ހެކިވެރިޔާ 10ގެ މައްޗަށް ގަޛްފު ގެ ދަޢުވާ
މިހާރު އުފުލާފައިވާތީ، ޑޮކިއުމަންޓަރީގައި ވަކި ސިކުންތުން ވަކި ސިކުންތަށް ވާހަކަދައްކާ ފަރާތަކީ
ހެކިވެރިޔާ 10ކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭތީ، އެ ވާހަކަތަކުގެ ކޮންޓެކްސްޓްއާ ގުޅޭ ގޮތުން
ސުވާލުކުރުމަށްކަމުގައެވެ.
31 ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާ ފޯމު"ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު
32 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 08 (145-B1/SHN/)528/Cr-C/2026)/(2026)/05 އޮކްޓޫބަރު (2026 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު
ނިންމި ނިންމުން" ގެ 1.5 ވަނަ ނުކުތާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

20 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
43. މި ނިންމުމުގެ 14 ވަނަ ނުކުތާއިން ފެށިގެން 25 ވަނަ ނުކުތާގެ ނިޔަލަށްވާ ކަންކަން މި އިސްތިއުނާފުގެ
މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރާއިރު، ހެކިވެރިޔާ 10 ހުށަހެޅި ސަބަބުގެ ތެރެއިން މި ހެކިވެރިޔާއަކީ
މައްސަލައިގައި ވަކި ކަމެއް ސާބިތުކުރުމަށް އޮތް ހަރުދަނާ ހެއްކެއްކަމަށް ބެލެވޭތޯއާއި، ޝަރީޢަތުގައި
އޮތް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ވާޤިޢާއެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަށް އެހީތެރިވެދޭނެ ހެއްކެއްތޯއާއި،
އެ ހެއްކެއް ބަލައިނުގަތުމުގެ ސަބަބުން ޢަދުލު އިންސާފު ގެއްލިފައިވޭތޯ، މިކަންކަމަށް ނަޒަރުކުރާއިރު،
ޑޮކިއުމެންޓަރީއިން އިވޭ އަޑަކީ ހެކިވެރިޔާ 10ގެ އަޑުކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭކަމުގައި އެ ފަރާތްތަކު ން ޝަރީޢަތުގައި ބުނެފައިވެއެވެ. ދައުލަތުން ކުޅަ ދަޢުވާ ބިނާވަނީ
ޑޮކިއުމެންޓަރީގެ މައްޗަށް ކަމުގައިވާއިރު، މި ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ތެރޭގައި ހެކިވެރިޔާ
10އާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުންތަކެއްވެސް ހިމެނެއެވެ.33
44. މި މަރުޙަލާގައި، މި ކަންކަމަށް މަތިމަތިން ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ޤަބޫލުކުރާކުރުމުގެ
މައްޗަށް، މިއީ ދަޢުވާއާ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއްކަމާއި، ޝަރީޢަތުގައި އޮތް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ވާޤިޢާއެއް
ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަށް އެހީތެރިވެދޭނެ ހެއްކެއްކަމުގައި ބެލެމުގެ ފުރުޞަތު އެބައޮތެވެ. އަދި
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ޤަބޫލުކުރާކުރުމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި ހެކި އެއްކިބާކުރުމުން، ދިފާޢު
ބިނާކުރުމަށް ހުރަސްއެޅިދާނެކަމަށް ބެލުމުގެ ފުރުޞަތުވެސް އޮތްކަމުގައި ދެކެމެވެ.
45. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)3(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން
relevancy test އާ ގުޅޭ ގޮތުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގައިވާ އުޞޫލުތަކަށް ބިނާކޮށް
ފަނޑިޔާރު ނިންމާ ޤާނޫނީ ނިންމުމެކެވެ. ގުޅުންހުރި ހެކި ބަލައިގަތުމަށްފަހު، ބަލައިގަނެވޭ ހެއްކަށް ދޭނެ
ބުރަދަން ކަނޑައަޅާނީ ޤާނޫނުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ކަމުގައިވާއިރު،
ބަލައިގަނެފައިވާ ހެއްކެއް، އެ ހެއްކެއް ހުށަހެޅި ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކުރުމުން، އެއިން ކޮންމެ
ހެއްކަކަށް ވަކިވަކީން ޠަޢު ނުކޮށް އެ ހެކި ނަފީކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އޮތްކަން
33 ފޯލިއޯ ނަންބަރު 77 - 80
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

21 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/SC-A/16,17 ޢަބްދު اله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް
34
އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.
46. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން ދަށު ކޯޓަށް "ލިޔުމުން ޝަފަހީ ހެކި ހުށަހަޅާ ފޯމު"ގައި ހުށަހެޅި
ހެކިވެރިޔާ 10 ޝަރީޢަތަށް ޙާޟިރުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތަކުގެ އަލީގައި ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ހެކިވެރިޔާ 10
ބަލައިނުގަތުމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން ބާޠިލުކުރަންޖެހޭ ކަމުގައި ދެކެމެވެ.
ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް
47. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަން އެފަދައިން ހުރުމުން،
47.1. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/SHN/(528/Cr-C/2026(/)2026(/05
08(އޮކްޓޫބަރު)2026 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" ގައި
ހެކިވެރިޔާ 9 ދީފާޢީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމި ނިންމުން ބާޠިލުކުރަންޖެހޭ
ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.
47.2. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/SHN/(528/Cr-C/2026(/)2026(/05
08(އޮކްޓޫބަރު)2026 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" ގައި
ހެކިވެރިޔާ 10 ދީފާޢީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ޤަބޫލުނުކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުން ބާޠިލުކަމަށް
ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.
34 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /16,17A-SC2023/)ޢަބްދުاله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް) ޤަޟިއްޔާގެ 24 ވަނަ ނުކުތާއާއި، 36 ވަނަ ނުކުތާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

22 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަނީޒް ޢަބްދު اެلهގ ރައުޔު
48. ފަނޑިޔާރު ޙުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔުގެ 43 ވަނަ ޕެރެގްރާފްގެ ނިޔަލަށް ތާއީދެވެ. މީގެ އިތުރުން
އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.
49. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހެކި ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބަށް ބަލާއިރު، ހެކިވެރިޔާ 10 އަކީ ހަމަ އެއްކުށެއްގެ
ތުހުމަތުގައި ތަހުގީގުގައި ސުވާލުކޮށްފައިވާ އަދި މިހާރު ދަޢުވާވެސް ކޮށްފައިވާ ފަރާތެއްކަމުގައި ދައުލަތުން
ވެސް ބުނާއިރު، މިއީ އާންމު ނަޒަރަކުން ބަލާއިރު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ
ދަޢު ވާއާ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއްކަމުގައި ބެލެވިދާނެއެވެ.
50. އެހެންނަމަވެސް، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގައި "ގުޅުން ހުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، މައްސަލައެއްގައި
35
ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ވާޤިޢާ އަކާއި، އެ ވާޤިޢާއެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހެއްކާ ދެމެދު އޮންނަ
36
ޤާނޫނީ އަދި މާއްދީ ގުޅުމަށެވެ. އެފަދަ ގުޅުމެއް އޮތްކަން ދައްކުވައިދިނުމަކީ - އަދި ވަކިން ޚާއްސަކޮށް
އެ ހެކި ބަލައިނުގަނެވޭނެ ކަމުގެ މައްޗަށް ޝަރީއަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާފައިވާ
ހާލަތުގައި - ހެކި ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.
51. ދަށުކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، މި ދަޢުވާގެ ބޭނުމަށް ހެކިވެރިޔާ 10 އެ ޑޮކިއުމެންޓަރީގައި ދައްކާ
ވާހަކަތައް މާނަކުރާގޮތް ނޫނީ އޭނާ ދެކޭގޮތެއް މައްސަލައާ ގުޅުމެއްނެތްކަމަށާއި، ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން،
ޑޮކިއުމަންޓަރީގައި ދައްކާ ވާހަކަތަކުން، ޒިނޭގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ނިންމާނީ
37
ޝަރީޢަތުންކަމުގައިވާތީ، މި ހެއްކަކީ ދަޢުވާގެ ބޭނުމަށް ގުޅުން ހުރި ހެއްކެއްކަމަށް ނުދެކޭކަމުގައެވެ.
35 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި، "ވާޤިޢާ" އަކީ، ޝަރީޢަތުގައި އޮތް މައްސަލައެއް ސާބިތުވުމާއި ނުވުން އެ މައްޗަށް ބިނާވެގެންވާ ޙަޤީޤަތްތަކާއި
އަސްލުތަކާއި ނުކުތާތައް ހިމެނޭގޮތުން، އެ މައްސަލައެއްގައި ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭ ކޮންމެ ޙަޤީޤަތަކަށް ނުވަތަ އަސްލަކަށް ނުވަތަ ކަމަކަށް އިޝާރާތްކޮށް
"ފެކްޓް"ގެ މާނައިގައި ބޭނުންކުރެވޭ މަފްހޫމެއްކަމުގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.
36 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާ
37 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 08 (145-B1/SHN/)528/Cr-C/2026)/(2026)/05 އޮކްޓޫބަރު (2026 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު
ނިންމި ނިންމުން" ގެ 1.5 ވަނަ ނުކުތާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

23 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
52. ވަކި ވާޤިޢާއަކާއި ވަކި ހެއްކަކާމެދު ގުޅުންހުރި ހެކިކަމަށް ބެލެވޭނީ، ޤާނޫނީގޮތުން ގުޅުންހުރި ހެއްކެއް،
މާއްދީގޮތުން ގުޅުންހުރުމުގެ ސަބަބުން، އެ ހެއްކެއް ކޯޓަށް ބަލައިގަ ނެފިކަމަށްވާނަމަ، ޝަރީޢަތުގައި އޮތް
މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ވާޤި ޢާއެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް އެހީތެރިވެދޭ
39 38
ކަމަށްވާނަމައެވެ. އެނޫން ހެއްކަކީ ކޯޓަށް ބަލައިގަނެވޭނެ ހެއްކެއްނޫން ކަން އެނގޭއިރު، ހެކިވެރިޔާ
10 އަކީ ދަޢުވާގެ ބޭނުމަށް ގުޅުން ހުރި ހެއްކެއްކަމަށް ނުދެކޭކަމަށް ދަށުކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި ވާތީ،
އެ ފަދައިން ދަށުކޯޓުން ނިންމާފައި ވަނީ މި ހެކިވެރިޔާއަކީ ދަށުކޯޓުގައި އޮތް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ
ވަކި ވާޤި ޢާއެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް އެހީތެރިވެދޭ ހެއްކެއްކަން ދަށުކޯޓަށް ހުށަހަޅައި އެކަން ދައްކައިދީފައި
ވަނިކޮށްތޯ ބަލަންޖެހެއެވެ. ނުވަތަ ދަށުކޯޓުން މި ފަދައިން ނިންމާފައި ވަނީ، ޑޮކިއުމެންޓަރީގައި ދައްކާ
ވާހަކަތައް އެ ހެކިވެރިޔާ މާނަކުރާގޮތަކުން ނުވަތަ އޭނާ އެވާހަކަތަކާމެދު ދެކޭގޮތެއްގެ ސަބަބުން ދަ ޢު ވާގެ
ވާޤި ޢާއަކަށް ކުރާނެ އަސަރު ބަޔާންކޮށްދީފައި ވަނިކޮށްތޯ ބަލަ ން ޖެހެއެވެ.
53. ދަށު ކޯޓުން މި ހެކި ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމާފައިވާ ސަބަބަށް ރިއާޔަތްކުރާއިރު އަދި މި ހެކި ހުށަހެޅި
ސަބަބު ކަމަށް ދަށުކޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބަށް ބަލާއިރު، އަދި މި ހެކި ބަލައިނުގަތުމަށް އެދި
ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، މި ހެކި ބަލައިނުގަތުމަށް ދަށުކޯޓުން ނިންމާފައި ވަނީ،
މި ހެއްކަކީ ދަށުކޯޓުގައި އޮތް ދަ ޢު ވާގެ ވަކި ވާޤި ޢާއެއް ސާބިތުކުރުމަށް އެހީތެރިވެދޭނެ ހެއްކެއްކަން
ބަޔާންކޮށް އެކަމުގެ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތައް ނުވަތަ ތަފްސީލުތައް ދަށުކޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައި ވަނިކޮށް އެ
ކަންކަމަށް ނުބަލާކަމުގައި ބަލަންޖެހޭ ސަބަބެއް ފެންނާކަށް ނެތެވެ.
54. ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކާއި އެކަމުގެ ސަބަބުތަކަށް ބަލައި، ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތުގައި އޮތް މައްސަލައިގައި
ހިމެނޭ ވާޤިޢާއެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް އެހީތެރިވެދޭ، ގުޅުންހުރި ހެއްކެއްކަމަށް
ކަނޑައެޅުމަކީ، އެ މައްސަލައެއް ބަލާ ފަނޑިޔާރުގެ އިޚްތިޔާރުގެ ތެރެއިން ނިންމާ ކަންކަމަކަށް ވާއިރު،
38 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާ
39 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 116 ވަނަ މާއްދާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

24 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2026/HC-B12/23
މަތީގައި ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ހެކިވެރިޔާ 10 އަކީ ދަޢުވާގެ ބޭނުމަށް ގުޅުން ހުރި
ހެއްކެއްކަމަށް ނުދެކޭކަމުގައި ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ކަނޑައެޅުމުގައި އެ އިޚްތިޔާރު ބޭނުންކުރި ގޮތުގެ
މައްޗަށް މިކޯޓުން ވަދެ، އެކަމުގައި އެހެންގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް އަންގަންޖެހޭފަދަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އޚމ 40 ޤަޟިއްޔާގެ 15 ވަނަ ނުކުތާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ސަބަބެއް މި އިސްތިއުނާފުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަށް ދެއްކިފައިވާކަމުގައި
ނުފެނެއެވެ.
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ޙުސައިން ގެ ރައުޔު
55. ފަނޑިޔާރު ޙުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް ތާއީދު ކުރަމެވެ.
40 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

ބުނުމެ

ފާސްކުރުން، ޤާނޫނުގެއިރާ ސަޤާފަތްތެރި ތަނެއްގައި ކުށްވެރިކުރުމާ ގުޅޭ ކަންކަމުގެ 145-B1/SHN/(528/Cr-C/2026)/(2026)/05 (2026 ޖެނުއަރީ 08) "ތަރުތީބުކުރުމުގެ ކުށްވެރިކަމުގެ ކަންތައް ހިންގި ފަ. ވިލުފުށި، ހަތަރުވަނަ ގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަންނަވާ ގޮތް، ފ. ތަފާތުކުރުން، ކަނޑައެޅުމުގެ ގޮތުގައި ކުށްވެރިކަމުގެ ދަށްދެވުނު ދުވަސްތައް ހިސާބުކުރުން،

1. ނ ކިނގުދުގެ ކ. ގާދި، ބިލްގަމު، ؤ ކ. ދުވަށަދޫ ދުނިޔެގެ ތަކެތި ގެންނައިރު ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަ ކަސްޓަމް ޑިއުޓީ ކަނޑައެޅުމުގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ރުފިޔާ ދެލައްކަ ތިރީސްހާސް ހަތްސަތޭކަ ދެ ރުފިޔާ ފަސްލާރި ލާރި ދައްކަންޖެހޭ ގޮތަށް،
2. ނ ކިނގުދުގެ ސ. ވިއްޔަ، ދާދިމަތި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސް ޚިދުމަތްތަކުގެ ކަސްޓަމް ސަރުވިސް ކޮންޓްރޯލް ކަންތައްތަކުގައި ކަސްޓަމް ޚިދުމަތްތަކުގެ ކަންތައް ހިންގުމުގެ ގޮތުގައި ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ގޮތަށް ބުނުމެ ކުށްވެރިކުރަމެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮޑު ބުނުމެ ކިޔާ:

ގަސްޓިސް ދ ބަލަހައްޓާ ކ. ދ ބަލަހައްޓާ ގަސްޓިސް ބ ބ ކ ގަސްޓިސް ބ ބ ކ ގަސްޓިސް ބ ބ ކ

(ތިރީގައި)